

KO TE

KAHITI O NIU TIRENI.

HE MEA TA I RUNGA I TE MANA O TE KAWANATANGA.

PONEKE, TAITE, HEPETEMA 2, 1915.

Panuitanga Whenua Maori hei Whenua Karauna i raro i Tekiona 374 o te Ture Whenua Maori, 1909.

(L.S.) LIVERPOOL, Kawana.
HE PANUITANGA.

NOTE MA kua whakaritea, *inter alia*, e tekiona toru rau e whitu tekau ma wha o te Ture Whenua Maori, 1909 (ka huaina i raro nei ko "taua Ture"), me tekiona tekau ma wha o Te Ture Whakatikatika i nga Ture Whenua Maori, 1914, ki te marama kua ata oti te hoko o tetahi whenua Maori e te Karauna i raro i te mana o taua Ture, ka ahei te Kawana ki te whakaputa i tetahi Panuitanga hei whakaatu kua riro taua whenua hei whenua Karauna.

A notemea kua ata oti te hoko ki te Karauna i raro i te mana o taua Ture o te whenua Maori e whakaaturia nei e te Kupu Apiti ki tenei.

Na reira, i runga i te whakahaerenga me te whakatutukitanga i nga kaha me nga mana kua whakawhiwhia ki a au e tekiona toru rau e whitu tekau ma wha o taua Ture, me tekiona tekau ma wha o te Ture Whakatikatika i nga Ture Whenua Maori, 1914, ko ahau, ko Arthur William de Brito Savile, Earl of Liverpool, te Kawana o te Tominiona o Niu Tirenī, tenei ka panui ko te whenua e whakaaturia nei e te Kupu Apiti ki tenei kua noho hei whenua Karauna.

KUPU APITI.

TAHORAITI 2A, Tekiona 19A: E 29 eka 1 ruuri: Takiwa Ruri o Taihape.

He mea tuku i raro i te ringa o His Excellency te Right Honourable Arthur William de Brito Savile, Earl of Liverpool, Knight Grand Cross of the Most Distinguished Order of Saint Michael and Saint George, Member of the Royal Victorian Order, Kawana, Tino Rangatira o te Tominiona o Niu Tirenī me nga Motu kei raro i tona mana; he mea whakaputa i raro i te Hiiri o taua Tominiona, i te Whare o te Kawanatanga, i Poneke, i tenei te rua tekau ma waru o nga ra o Akuhata, te tau o to tatou Ariki kotahi mano e iwa rau kotahi tekau ma rima.

W. H. HERRIES,
Minita mo nga Mea Maori.

E TE ATUA TOHUNGIA TE KINGI!

Kahiti A.

Panuitanga Whenua Maori hei Whenua Karauna i raro i Tekiona 374 o te Ture Whenua Maori, 1909.

(L.S.) LIVERPOOL, Kawana.
HE PANUITANGA.

NOTE MA kua whakaritea, *inter alia*, e tekiona toru rau e whitu tekau ma wha o te Ture Whenua Maori, 1909 (ka huaina i raro nei ko "taua Ture"), me tekiona tekau ma wha o Te Ture Whakatikatika i nga Ture Whenua Maori, 1914, ki te marama kua ata oti te hoko o tetahi whenua Maori e te Karauna i raro i te mana o taua Ture, ka ahei te Kawana ki te whakaputa i tetahi Panuitanga hei whakaatu kua riro taua whenua hei whenua Karauna.

A notemea kua ata oti te hoko ki te Karauna i raro i te mana o taua Ture o te whenua Maori e whakaaturia nei e te Kupu Apiti ki tenei.

Na reira, i runga i te whakahaerenga me te whakatutukitanga i nga kaha me nga mana kua whakawhiwhia ki a au e tekiona toru rau e whitu tekau ma wha o taua Ture, me tekiona tekau ma wha o te Ture Whakatikatika i nga Ture Whenua Maori, 1914, ko ahau, ko Arthur William de Brito Savile, Earl of Liverpool, te Kawana o te Tominiona o Niu Tirenī, tenei ka panui ko te whenua e whakaaturia nei e te Kupu Apiti ki tenei kua noho hei whenua Karauna.

KUPU APITI.

WHAWHAKANGA A Nama 1: E 226 eka 1 ruuri e 20 paati; Takiwa Ruri o Porangahau.

He mea tuku i raro i te ringa o His Excellency te Right Honourable Arthur William de Brito Savile, Earl of Liverpool, Knight Grand Cross of the Most Distinguished Order of Saint Michael and Saint George, Member of the Royal Victorian Order, Kawana, Tino Rangatira o te Tominiona o Niu Tirenī me nga Motu kei raro i tona mana; he mea whakaputa i raro i te Hiiri o taua Tominiona, i te Whare o te Kawanatanga, i Poneke, i tenei te rua tekau ma waru o nga ra o Akuhata, te tau o to tatou Ariki kotahi mano e iwa rau kotahi tekau ma rima.

W. H. HERRIES,
Minita mo nga Mea Maori.

E TE ATUA TOHUNGIA TE KINGI!

Panuitanga Whenua Maori hei Whenua Karauna i raro i Tekiona 374 o te Ture Whenua Maori, 1909.

(L.S.) LIVERPOOL, Kawana.
HE PANUITANGA.

NOTEMEA kua whakaritea, *inter alia*, e tekiona toru rau e whitu tekau ma wha o te Ture Whenua Maori, 1909 (ka huaina i raro nei ko "tauu Ture"), me tekiona tekau ma wha o Te Ture Whakatikatika i nga Ture Whenua Maori, 1914, ki te marama kua ata oti te hoko o tetahi whenua Maori e te Karauna i raro i te mana o tauu Ture, ka ahei te Kawana ki te whakaputa i tetahi Panuitanga hei whakaatu kua riro tauu whenua hei whenua Karauna.

A notemea kua ata oti te hoko ki te Karauna i raro i te mana o tauu Ture o te whenua Maori e whakaaturia nei e te Kupu Apiti ki tenei.

Na reira, i runga i te whakahaerenga me te whakatutukitanga i nga kaha me nga mana kua whakawhiwhia ki a au e tekiona toru rau e whitu tekau ma wha o tauu Ture, me tekiona tekau ma wha o te Ture Whakatikatika i nga Ture Whenua Maori, 1914, ko ahaa, ko Arthur William de Brito Savile, Earl of Liverpool, te Kawana o te Tominiona o Niu Tirenī, tenei ka panui ko te whenua e whakaaturia nei e te Kupu Apiti ki tenei kua noho hei whenua Karauna.

KUPU APITI.

HAUTURU West Nama 1, Tekiona 2H 2: E 445 eka 1 ruuri e 5 paati; Takiwa Ruri o Kawhia North.

He mea tuku i raro i te ringa o His Excellency te Right Honourable Arthur William de Brito Savile, Earl of Liverpool, Knight Grand Cross of the Most Distinguished Order of Saint Michael and Saint George, Member of the Royal Victorian Order, Kawana, Tino Rangatira o te Tominiona o Niu Tirenī me nga Motu kei raro i tona mana; he mea whakaputa i raro i te Hiiri o tauu Tominiona, i te Whare o te Kawana(tanga), i Poneke, i tenei te rua tekau ma waru o nga ra o Akuhata, te tau o te tatou Ariki kotahi mano e iwa rau kotahi tekau ma rima.

W. H. HERRIES,

Minita mo nga Mea Maori.

E TE ATUA TOHUNGIA TE KINGI!

Panuitanga Whenua Maori hei Whenua Karauna i raro i Tekiona 374 o te Ture Whenua Maori, 1909.

(L.S.) LIVERPOOL, Kawana.
HE PANUITANGA.

NOTEMEA kua whakaritea, *inter alia*, e tekiona toru rau e whitu tekau ma wha o te Ture Whenua Maori, 1909 (ka huaina i raro nei ko "tauu Ture"), me tekiona tekau ma wha o Te Ture Whakatikatika i nga Ture Whenua Maori, 1914, ki te marama kua ata oti te hoko o tetahi whenua Maori e te Karauna i raro i te mana o tauu Ture, ka ahei te Kawana ki te whakaputa i tetahi Panuitanga hei whakaatu kua riro tauu whenua hei whenua Karauna.

A notemea kua ata oti te hoko ki te Karauna i raro i te mana o tauu Ture o te whenua Maori e whakaaturia nei e te Kupu Apiti ki tenei.

Na reira, i runga i te whakahaerenga me te whakatutukitanga i nga kaha me nga mana kua whakawhiwhia ki a au e tekiona toru rau e whitu tekau ma wha o tauu Ture, me tekiona tekau ma wha o te Ture Whakatikatika i nga Ture Whenua Maori, 1914, ko ahaa, ko Arthur William de Brito Savile, Earl of Liverpool, te Kawana o te Tominiona o Niu Tirenī, tenei ka panui ko te whenua e whakaaturia nei e te Kupu Apiti ki tenei kua noho hei whenua Karauna.

KUPU APITI.

KATOA tera whenua kei roto i Poraka XIV me XV Takiwa Ruri o Porangahau, Takiwa Whenua o Haaki Poi, tona nui i runga i te ruritanga e 582 eka 1 ruuri 18 paati, nui atu iti iho ranei, ara ko tetahi wahi o Mangamaire B4 Poraka, kua maakatia ko Rota 3 i runga i te mapi kei te tari o te Kai-rehita Whenua, Nepia, he mea kape mai i te Mapi Nama 1295. Nga robe: Ki te raki ko Rota 2 e mau nei i tauu mapi; ki te rawhiti ko Mangamaire Awa; ki te tonga ko Mangamaire A 2B, A 2A, A1 me B5 Poraka; a ki te rato ko tauu Mangamaire B5 Poraka.

He mea tuku i raro i te ringa o His Excellency te Right Honourable Arthur William de Brito Savile, Earl of Liverpool, Grand Cross of the Most Distinguished Order of Saint Michael and Saint George, Member of the Royal Victorian Order, Kawana, Tino Rangatira o te Tominiona o Niu Tirenī me nga Motu kei raro i tona mana; he mea whakaputa i raro i te Hiiri o tauu Tominiona, i te Whare o te Kawana, i Poneke, i tenei te rua tekau ma waru o nga ra o Akuhata, te tau o te tatou Ariki kotahi mano e iwa rau kotahi tekau ma rima.

W. H. HERRIES
Minita mo nga Mea Maori.

E TE ATUA TOHUNGIA TE KINGI!

Arai kia kua ai e Tukuna tetahi Whenua ki nga Tangata Paraiwete.

LIVERPOOL, Kawana.
OTA KAUNIHERA.

I te Whare o te Kawana, i Poneke, i tenei te toru tekau o nga ra o Akuhata, 1915.

Tu ana i reira:

KO HIS EXCELLENCY TE KAWANA I ROTO I TONA KAUNIHERA.

IRUNGA i te kupu whakaae a te Poari Hoko Whenua Maori, e huaina nei i roto i tekiona toru rau e ono tekau ma toru o te Ture Whenua Maori, 1909, a i runga hoki i te whakahaerenga o te mana mo tauu mahi kua whakawhiwhia ki a ia e tauu tekiona, ko His Excellency te Kawana o te Tominiona o Niu Tirenī, i runga i te tohutohu me te whakaae a te Kaunihera Whiriwhiri o tauu Tominiona, tenei ka arai mo te tau kotahi, timata atu i te ra i whakaputaina ai tenei Ota Kaunihera, i nga tuhū katoa mo nga whenua Maori e whakaaturia nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei, haunga ia te tuku ki te Karauna, ka tuwhera tera.

KUPU APITI.

WAITANGI Poraka: E 390 eka; Takiwa Ruri o Rotoma.

J. F. ANDREWS,

Karaka o te Kaunihera Whiriwhiri.

Arai kia kua ai e Tukuna tetahi Whenua ki nga Tangata Paraiwete.

LIVERPOOL, Kawana.
OTA KAUNIHERA.

I te Whare o te Kawana, i Poneke, i tenei te toru tekau o nga ra o Akuhata, 1915.

Tu ana i reira:

KO HIS EXCELLENCY TE KAWANA I ROTO I TONA KAUNIHERA.

IRUNGA i te kupu whakaae a te Poari Hoko Whenua Maori, e huaina nei i roto i tekiona toru rau e ono tekau ma toru o te Ture Whenua Maori, 1909, a i runga hoki i te whakahaerenga o te mana mo tauu mahi kua whakawhiwhia ki a ia e tauu tekiona, ko His Excellency te Kawana o te Tominiona o Niu Tirenī, i runga i te tohutohu me te whakaae a te Kaunihera Whiriwhiri o tauu Tominiona, tenei ka arai mo te tau kotahi, timata atu i te ra i whakaputaina ai tenei Ota Kaunihera, i nga tuhū katoa mo te whenua Maori e whakaaturia nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei, haunga ia te tuku ki te Karauna, ka tuwhera tera.

KUPU APITI.

Te Ingoa o nga Poraka.		Nga Eka.			Takiwa Ruri.
		E.	R.	P.	
Kahuwera B Nama	2B,	280	0	0	Torotoro.
Tekiona 1					
Kahuwera B Nama	2B,	63	3	0	Torotoro.
Tekiona 2					
Kahuwera B Nama	2B,	63	3	0	Torotoro.
Tekiona 3					
Kahuwera B Nama	2B,	63	3	28	Torotoro.
Tekiona 4					
Kahuwera B Nama	2B,	207	1	4	Torotoro.
Tekiona 5					
Kahuwera B Nama	2B,	64	0	10	Torotoro.
Tekiona 6					
Kahuwera B Nama	2B,	781	1	12	Torotoro.
Tekiona 7A					
Kahuwera B Nama	2B,	164	2	36	Torotoro.
Tekiona 7B					
Kahuwera B Nama	2B,	191	1	12	Torotoro.
Tekiona 7C					

J. F. ANDREWS,
Karaka o te Kaunihera Whiriwhiri.

Arai kia kua ai e Tukuna tetahi Whenua ki nga Tangata Paraiwete.

LIVERPOOL, Kawana.
OTA KAUNIHERA.

I te Whare o te Kawana, i Poneke, i tenei te toru tekau o nga ra o Akuhata, 1915.

Tu ana i reira:

KO HIS EXCELLENCY TE KAWANA I ROTO I TONA KAUNIHERA.

IRUNGA i te kupu whakaae a te Poari Hoko Whenua Maori, e huaina nei i roto i tekiona toru rau e ono tekau ma toru o te Ture Whenua Maori, 1909, a i runga

hoki i te whakahaerenga o te mana mo taua mahi kua whakawhiwhia ki a ia e taua tekiona, ko His Excellency te Kawana o te Tominiona o Niu Tirenī, i runga i te tohutohu me te whakaac a te Kaunihera Whiriwhiri o taua Tominiona, tenei ka arai mo te tau kotahi, timata atu i te ra i whakaputaina ai tenei Ota Kaunihera, i nga tuku katoa mo te whenua Maori e whakaaturia nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei, haunga ia te tuku ki te Karauma, ka tuwhera tera.

KUPU APITI.

WHANGAMATA Poraka: E 4,880 eka o 3 ruuri e 8 paati; Takiwa Ruri o Ohinemuri.

J. F. ANDREWS,
Karaka o te Kaunihera Whiriwhiri.

Arai kia kua ai e Tukuna etahi Whenua ki nga Tangata Paraiwete.

LIVERPOOL, Kawana.

OTA KAUNIHERA.

I te Whare o te Kawana, i Poneke, i tenei te toru tekau o nga ra o Akuhata, 1915.

Tu ana i reira :

KO HIS EXCELLENCY TE KAWANA I ROTO I TONA KAUNIHERA.

I RUNGA i te kupu whakaac a te Poari Hoko Whenua Maori, e huaina nei i roto i tekiona toru rau e ono tekau ma toru o te Ture Whenua Maori, 1909, a i runga hoki i te whakahaerenga o te mana mo taua mahi kua whakawhiwhia ki a ia e taua tekiona, ko His Excellency te Kawana o te Tominiona o Niu Tirenī, i runga i te tohutohu me te whakaac a te Kaunihera Whiriwhiri o taua Tominiona, tenei ka arai mo te tau kotahi, timata atu i te ra i tuhia ai tenei Ota Kaunihera, i nga tuku katoa mo nga whenua Maori e whakaaturia nei i roto i te Kupu Apiti ki tenei, haunga ia te tuku ki te Karauma, ka tuwhera tera.

KUPU APITI.

Te Ingoa o te Whenua.	Nga Eka.	Takiwa Ruri.
	E. R. P.	
Awaiti 1A Nama 2A ..	271 2 0	Waihou.
Awaiti 1B Nama 2B Nama 2 ..	215 2 10	Waihou.
Awaiti 2c Nama 1 ..	420 0 8	Waihou.
Awaiti 2c Nama 2 ..	580 0 0	Waihou.
Awaiti 1J No. 2B Nama 1B ..	1,304 0 0	Waihou.
Awaiti 1J No. 2B No. 2 ..	1,034 0 0	Waihou.
Wairahaki Nama 1B ..	97 0 0	Aroha.
Wairahaki Nama 1c ..	26 0 15	Aroha.
Wairahaki Nama 1D ..	13 0 25	Aroha.
Wairahaki Nama 2A ..	10 1 22	Aroha.
Wairahaki Nama 2B ..	13 2 34	Aroha.
Uriwha Rahui A ..	376 1 0	Ohinemuri.
Uriwha Rahui B ..	416 3 0	Ohinemuri.
Rotokohu Nama 1B ..	143 3 28	Aroha.
Rotokohu Nama 2B ..	27 3 0	Aroha.
Rotokohu Nama 3A Nama 2 ..	16 0 36	Aroha.

Te Ingoa o te Whenua.	Nga Eka.	Takiwa Ruri.
	E. R. P.	
Rotokohu Nama 3B Nama 2 ..	12 1 34	Aroha.
Rotokohu Nama 5A ..	54 0 0	Aroha.
Rotokohu Nama 5B ..	514 0 0	Aroha.
Rotokohu Nama 6 ..	40 0 0	Aroha.
Pukemokemoke 1B, Tekiona 1 ..	15 0 0	Aroha.
Pukemokemoke 1B, Tekiona 2 ..	200 0 0	Aroha.
Pukemokemoke 1c ..	350 0 0	Aroha.
Pukemokemoke 2B ..	331 2 0	Aroha.
Manganutu Nama 1 ..	287 0 16	Waitoa.
Te Raecotepapa North A 1 ..	13 1 28	Waitoa.
Te Raecotepapa North A 2 ..	57 0 23	Waitoa.
Te Raecotepapa North B 1 ..	102 2 27	Waitoa.
Te Raecotepapa North 2 ..	144 0 33	Waitoa.
Te Raecotepapa North C 1A ..	24 0 0	Waitoa.
Te Raecotepapa North C 1B ..	16 0 0	Waitoa.
Te Raecotepapa North C 2A ..	24 2 0	Waitoa.
Te Raecotepapa North C 2B ..	30 0 0	Waitoa.
Te Raecotepapa North D ..	161 0 27	Waitoa.
Raecotepapa North E, Tekiona 1 ..	22 3 11	Waitoa.
Raecotepapa North E, Tekiona 2 ..	28 1 0	Waitoa.
Raecotepapa North E, Tekiona 3 ..	51 0 8	Waitoa.
Raecotepapa North F ..	82 0 26	Waitoa.
Raecotepapa North G ..	26 1 0.1	Waitoa.
Raecotepapa South No. 1 ..	39 3 15	Waitoa.
Raecotepapa South No. 2 ..	78 0 26	Waitoa.
Raecotepapa South No. 3A ..	165 3 0	Waitoa.
Raecotepapa South No. 3B ..	208 3 21	Waitoa.
Waihou West Nama 4A ..	20 2 12	Waihou.
Waihou West Nama 4B East ..	14 3 26	Waihou.
Waihou West Nama 4B West ..	22 1 20	Waihou.
Waihou West Nama 4D ..	56 0 20	Waihou.
Waihou West Nama 4E North ..	132 0 14	Waihou.
Waihou West Nama 4E South ..	17 2 12	Waihou.
Moanapakiti-Huhuraumati A ..	37 1 32	Waihou.
Huhuraumati B ..	56 2 0.8	Waihou.
Moanapakiti-Huhuraumati C Nama 4A ..	30 1 24	Waihou.
Moanapakiti-Huhuraumati C Nama 4B ..	11 0 0	Waihou.
Moanapakiti-Huhuraumati C Nama 4c ..	16 2 16	Waihou.
Moanapakiti-Huhuraumati D Nama 2 ..	41 2 0.2	Waihou.
Moanapakiti-Huhuraumati D Nama 3 ..	101 0 0	Waihou.
Moanapakiti-Huhuraumati D Nama 4 ..	12 1 0.4	Waihou.
Pukehanga Nama 2 ..	100 0 0	Waihou.

J. F. ANDREWS,
Clerk of the Executive Council.

PANUITANGA KOOTI WHENUA MAORI.

KOOTI WHENUA MAORI KI MURUPARA A TE 13 O NGA RA O HEPETEMA, 1915.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu te Kooti Whenua Maori ki Murupara a te 13 o nga ra o Hepetema, 1915, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro iho nei. Ki te kore te Kooti e tu a taua ra ka tu a muri tata atu ina watea i etahi atu o ona raruraru.

I tuhia i tenei te 28 o nga ra o Akuhata, 1915.
[Waiariki, 1915-17.]

H. H. KINGI,
Kai-rehita.

KUPU APITI.

ONO WHAKAWA TAKE PAANGA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Rohe.
161	Huhia te Hau me etahi atu ..	Te Karamuramu Nama 1	Kei te mapi.

TONO WHAKATU KAI-RUIWHI KI NGA PAANGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Tangata kua mate.
162	P. A. Harron, mo nga kai-tono	Matahina A Nama 1b	Mere te Kahu.
163	P. A. Harron, mo nga kai-tono	Matahina A Nama 3	Mere te Kahu.
164	Puni Iraia	Te Whaiti	Heta Iraia.
165	Tipua Werahiko	Te Whaiti	Werahiko Tamaiarohi.

KOOTI WHENUA MAORI KI WHANGAREI A TE 6 O NGA RA O OKETOPA, 1915.

Tari Kooti Whenua Maori, Takiwa o Tokerau, Akarana.
HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka noho te Kooti Whenua Maori ki Whangarei a te 6 o nga ra o Oketopa, 1915, ki te whakawa ki te uiui hoki i nga tikanga o nga tono e mau i te Kupu Apiti i raro iho nei, ki te uiui hoki i nga tikanga o etahi atu mea e whakatakotoria tikatia mai ki te aroaro o te Kooti.
 I tuhia i tenei te 30 o nga ra o Akuhata, 1915.

C. P. NUTANA,
 Kai-rehita.

KUPU APITI.

TONO WHAKAWA TAKE PAANGA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Rohe.
1	Eru Pohe	Waikaraka 2	Kei te mapi Nama 31.

TONO WHAKAWA WEHEWEHE.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
2	Maata Keri Heke	Aotahi A.
3	Nau Paraone	Kaikou B.
4	Ngapera Pirihito	Kaikou 2 (Maromaku A).
5	Nau Paraone	Maromaku B.
6	Te Ratahi Nopera	Maromaku B.
7	Te Rore Arihana	Mareikura D.
8	Terehia Whanga	Mimitu-Ruarei Nama 7.
9	Terehia Whanga	Mimitu-Ruarei Nama 13.
10	Te Apu Pene	Mimitu-Ruarei 18.
11	Ihimaera Poutai	Mimitu-Ruarei 21.
12	Lewis Graham (Steadman me Rishworth)	Oriwa 1A.
13	Kingi Ruarangi	Otakanini C 1, 2, 3—W. me K. 1 me 2.
14	Mihi Reo me Maika Reo	Oue 2 B 1.
15	Pouritanga te Hau	Ounuwhao 1B 1.
16	Pouritanga te Hau	Ounuwhao 1B 2.
17	Ihimaera Poutai	Parahaki 2.
18	Wm. Kake	Pehiaweri B.
19	Pei Hopa	Pipiwai 2.
20	Hemo Pene	Pipiwai 2H.
21	Matire Mete	Ruapekapeka 5A.
22	Alfred E. Williams me P. Matini	Ruapekapeka 6B 1.
23	Kauhena Paki	Takahiwai 4.
24	Kauhena Paki	Takahiwai 5.
25	Te Rore Arihana	Whatitiri 13E South D.

TONO I RARO I TEKIONA 121 O TE TURE WHENUA MAORI, 1909.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.
26	Te Awaroa Toeke	Kaikou 3, Rota 4.
27	Te Awaroa Toeke	Kaikou 3, Rota 33.
28	Matiu te Whareumu (W. H. Kirkpatrick)	Ruapekapeka 6B 1, 2AB, 2, 2C.

TONO KIA WHAKAPUTAINA E TE KOOTI HE OTA MO NGA MONI RURI KAORE ANO KIA WHAKAEAINA A KIA WAHIA HE PIIHI MOTUHAKE HEI UTU MO AUA MONI.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ra i timata ai te Initaretii.	Te nui o te Moni hei Utunga.
29	Te Tumuaki Kai-ruri, Akarana	Mareikura G 2A	20 Aperira, 1915	£ s. d. 50 11 3
		Mareikura G 2A	20 Aperira, 1915	9 19 0
		Mareikura G 2C	20 Aperira, 1915	19 7 6
		Mareikura G 2D	20 Aperira, 1915	37 3 6
		Mareikura G 2E	20 Aperira, 1915	16 4 6
		Mareikura G 2F	20 Aperira, 1915	14 13 0

TONO KIA WHAKAPUTAINA E TE KOOTI HE OTA MO Nga MONI RURI KAHORE ANO KIA WHAKARAINA KIA WAHIA HE PIHI MOTUHAKE HEI UTU MO AUA MONI.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ra i timata ai te Initaretu.	Te nui o te Moni hei Utunga.
30	Te Tumuaki Kai-ruri, Akarana	Ngararatunua 2B 9A 1 ..	15 Mei, 1915 ..	£ s. d. 5 15 6
		Ngararatunua 2B 9A 2 ..	15 Mei, 1915 ..	3 8 0
		Ngararatunua 2B 9A 3 ..	15 Mei, 1915 ..	7 12 7
31	Te Tumuaki Kai-ruri, Akarana	Ngararatunua 2B 9B 1 ..	15 Mei, 1915 ..	5 15 0
		Ngararatunua 2B 9B 2 ..	15 Mei, 1915 ..	2 7 0
32	Te Tumuaki Kai-ruri, Akarana	Pokapu 2A 2 ..	10 Mei, 1915 ..	10 7 3
		Pokapu 2c ..	10 Mei, 1915 ..	9 5 5
33	Te Tumuaki Kai-ruri, Akarana	Pukeokui 1A ..	18 Hune, 1915 ..	4 11 6
		Pukeokui 1B ..	18 Hune, 1915 ..	3 6 3
		Takahiwai 1 ..	.. ..	(Tapu).
		Takahiwai 2 ..	.. ..	(Tapu).
		Takahiwai 3 ..	22 Mache, 1915 ..	19 5 0
		Takahiwai 4 ..	22 Mache, 1915 ..	32 17 2
		Takahiwai 5 ..	22 Mache, 1915 ..	13 7 9
		Takahiwai 6 ..	22 Mache, 1915 ..	9 5 5
		Takahiwai 7A ..	22 Mache, 1915 ..	15 5 8
		Takahiwai 7B ..	22 Mache, 1915 ..	20 14 8
		Takahiwai 7C ..	22 Mache, 1915 ..	19 2 3

TONO KIA KIMIHA KIA WHAAKTAUA HOKI TE NUI O TE MONI KAPENEHEIHANA HEI UTU MO Nga WHENUA KUA TANGOHIA I RARO I Nga TIKANGA O TE TURE MO Nga MAHI MO TE KATOA, 1908.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Eka o tangohiana.	Te take e tangohia ai.
34	Te Minita mo nga Mahi mo te Katoa	Takahiwai ..	E. P. R. 0 3 3	Hei tuunga kura.

TONO I RARO I TEKIONA 49 ME 50 O TE TURE WHAKATIKATIKA WHENUA MAORI, 1913.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ahua o te Tono.
35	Te Tumuaki Kai-ruri, Akarana ..	Omanene, Pipiwai 2 Pipiwai me Mangaroa	Hei huarahi.

TONO I RARO I TEKIONA 27 O TE TURE WHENUA MAORI, 1909.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ahua o te Tono.
36	Awaroa Toeke me Neri Waho ..	Kaikou 3, Tekiona 4 me 33	Kia whakatikatikaina nga rohe o waenganui o enei poraka.

TONO KIA WHAKATURIA HE KAI-TIARI HOU.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Ingoa o nga Tamariki.
37	J. Maunsell	Maunu 1E 3A South 1 ..	Hira Teri, Meri Teri, Wiremu Teri, Tame Teri, Para Manihira, Pio Teri.
38	Maire Peeni (Reed me Miller) ..	Ruapekapeka 6B 1 ..	Iwa Ngahuia Wiremu.
39	Maera Kuao	Maungakohatu ..	Mohi Maera Watarini Maera.
40	L. W. Parore	Piritaha 2c 2 (toenga) ..	Riwia Ernere Makoare.
41	Maera Kuao	Parahaki 1K ..	Tangi Maera, Mohi Maera, Watarini Maera.

TONO WHAKATU KAI-RIIWHI KI Nga PAANGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Tangata kua mate.
42	Pene Komene	Kaikou 3, Rota 25 ..	Tautoru Ngaika.
43	Maire Peeni	Ruapekapeka 6B 1 ..	Atimana Whareraru.
44	Heta Putahi	Parahaki 1K ..	Hare Mokena.
45	Heta Putahi	Hapaihua A ..	Hare Mokena Wharepapa.
46	Manira Whatarau	Maruata 4 ..	Hare Pukekura.

TONO WHAKATU KAU-RIWHI KI NGA PAANGA WHENUA.

Nama.	Kai-tono.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Tangata kua mate.
47	Manira Whatarau (Parr me Blomfield)	Puhipuhi 4A 4B	Hare to Raharaha, ara Hare Puhikura.
48	Te Rore Arihana	Mareikura D	Hariata Rewi.
49	Manira Whatarau (Parr me Blomfield)	Puhipuhi 4A 4B	Henare Tanatiu.
50	Mihiwira Hira	Whauwhaupounamu 1	Hiriwani Hira.
51	Erueti Kerehama	Waikariri	Hohi Kemara.
52	M. E. Mahanga	Mimitu-Ruarei 3	Hohi Kerchama.
53	Henry Leef	Maungapohatu South 1B	Kaa Horima.
54	Taparoto W. Tito	Toetoo 4A	Kararaina Teratatiakiriri.
55	Reweti Kerehoma	Pukepoto C 4	Kerehoma Hamiora.
56	Erueti Kerehoma	Waikariri	Manako Kemara.
57	Mihiwira Hira	Whauwhaupounamu 1	Manuera Hira.
58	Alfred Ernest Williams	Ruapekapeka 6B 1	Maraea Atimana.
59	Horomona	Horahora 2	Matiu Horomana.
60	Mate Komene	Maungapohatu North	Matiu Pakira.
61	Hori Wuuru	Maungapohatu South	Matiu Patira.
62	Mate Komene	Paerata 2	Matiu Pakira.
63	Mate Komene	Pipiwai 2H	Matiu Pakira.
64	Henry Leef	Maungapohatu South 1	Mere Arapeta.
65	Ihimaera Pouta	Parahaki 1K	Mihi Rapana.
66	Erueti Kerehama	Waikariri	Mita Kemara.
67	Marereira Wi Hakaraia	Maungapohatu South 1B	Mita Tetai.
68	Hori Whiu	Parahaki 1K	Piri Whiu.
69	Wiremu Kairau	Waikariri	Raharuhi Taonui.
70	Te Amo Oteriri Manihera	Whatitiri 12r	T. Renata.
71	Te Amo Oteriri Manihera	Maunu 2	T. Renata Manihera.
72	Te Amo Oteriri Manihera	Mimitu-Ruarei 2	T. Renata Manihera.
73	Te Amo Oteriri Manihera	Ngaratunua 2B 9A	T. Renata Manihera.
74	Te Amo Oteriri Manihera	Toetoo 4A	Renata Manihera.
75	Wepiha Reo	Maungapohatu South	Reo Wepiha.
76	Hohepa Tamati	Mimitu-Ruarei 16	Riria Pongia.
77	Rongo Tame	Mangaroa	Ruruhira Wa.
78	Te Amo Manihera	Pipiwai 2E	T. Renata Manihera (Tirarau Renata).
79	Runanga Whare	Maungapohatu South	Whare P. me.
80	Hori Wuuru	Maungapohatu South	Whiti Patira.
81	Ngapera Moeanu (Reed me Miller)	Ruapekapeka 7c	Wiki Moeanu.

WHAKAHAERE WHENUA MAORI.

Huinga o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Waikato-Maniapoto.

Akarana, 27 Akuhata, 1915.

HE panuitanga tenei kia mohiotia ai ka tu he huinga o te Poari Whenua Maori o te Takiwa o Waikato-Maniapoto ki Ngaruawahia a te Turei, te 21 o nga ra o Hepetema, 1915, i te 10 o nga haora i te ata, ki te uiui i nga take o whakahuatia ana i roto i te Kupu Apiti kua tubia ki raro nei, me era atu take e whakatakotoria tikatia ana ki tona araro.

Tenei hoki ka panuitia, kia mohio ai nga taha katoa, haunga ia ki te whakaaturia he take tika e kaua ai e peratia, tera e whakakorea e te Poari, mo te korenga i whakahaerea, era o nga tono e buaina ana i raro nei "He tono i nukuhia i tera tuunga o te Poari," kaore e whakahaerea ana a tenei huinga o te Poari.

A. G. HOLLAND (TE HORANA),
Perehitini.

KUPU APITI.

TONO KIA WHAKATUTURUTIA NGA TUKUNGA WHENUA.

Nama.	Nama o te Pukapuka.	Te Ahua o te Tuku.	Te Ra i Hainatia ai.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Ingoa o nga Tangata e whai tikanga ana ki taua whakahaerenga.
-------	---------------------	--------------------	----------------------	-----------------------	---

HE TONO ENEI I WHAKANUKUHIA I TERA TUUNGA O TE POARI.

1	4237	He hoko	..	..	Tauhei Nama 7A Nama 6A	Heimau to Amo me etahi atu ki a John Turner.
2	4308	He hoko	..	..	Tauhei 7A Nama 6C	Kuro Pene me etahi atu ki a John Turner.
3	4947	He hoko	..	..	Tauhei Nama 5B, Tekiona 1	Kairama Tatana ki a George Howe.
4	4962	He hoko	..	10 Hurae, 1912	Waipipi Rota 358	Paekau Kaihau me etahi atu ki a Kati Tipene.
5	5026	He rihi	..	1 Hanuere, 1906	Kawhia A Nama 2E Nama 1	Moke Pumipi me etahi atu ki a Elizabeth Profitt.
6	5778	He hoko	..	10 Hurae, 1913	Maungatautari 4E Nama 5	Louisa Kaihau ki a William Aubrey Gosling
7	5779	He hoko	..	21 Hune, 1913	Maungatautari 4E Nama 5	Henare Kaihau ki a Louisa Kaihau.

TONO KIA WHAKATUTURUTIA NGA TUKUNGA WHENUA.

Nama.	Nama o te Pukapuka.	Te Ahua o te Tuku.	Te Ra i Hainatia ai.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Ingoa o nga Tangata e whai tikanga ana ki taua whakahaerenga.
8	6021	He hoko	.. ..	Manurewa Tekiona 20	Tete Tawhiao me etahi atu ki a E. Miller.
9	6250	He hoko	.. ..	Rota 8 me 9, Mangere, me 209A, Manurewa	Hota Wi Tara ki a Percy Parker Espie Dufaur.
10	6278	He riihi	1 Aperira, 1914	Mangapapa B Nama 2 (tetahi wahi)	Te Marohau me etahi atu ki te Mokau (Coal me Estate Company (Limited))
11	6279	He riihi	1 Aperira, 1914	Mangapapa B Nama 2 (tetahi wahi)	Taruke me etahi atu ki te Mokau Coal me Estate Company (Limited).
12	6361	He hoko	2 Hanuere, 1914	Kawhia A Nama 2, Tekiona D Nama 2	Mita Pohepohe me etahi atu ki a Elizabeth Proffitt.
13	6362	He hoko	.. ..	Kawhia A Nama 2, Tekiona E Nama 2	Hakita Ponui me etahi atu ki a Elizabeth Proffitt.
14	6716	He hoko	20 Hurae, 1914	Onewhero, Rota 90c	Ani Timata te Kanawa ki a Elizabeth Muir.
15	6842	He mokete	10 Oketopa, 1914	Waiuku West nga Rota 127, 128, me 129	John Noble ki a Thomas S. Bassett.
16	7002	He hoko	11 Hepetema, 1914	Opuatia 11B 6	Mite Nini Kukutai ki a Thomas F. Muir.
17	7009	He hoko	14 Tihema, 1914	Waipa, Rota 42B	Rewi Tahana me etahi atu ki a J. A. Runeiman.
18	7024	He hoko	3 Tihema, 1914	Whangape, Rota 75A	Te Onetapu Ruatakiti ki a Lionel L. G. Jacob.
19	7032	He hoko	.. ..	Okauia 3A 2	Te Kiriwai Wharepouaka me etahi atu ki a E. G. Besson me etahi atu.
20	7070	He riihi	25 Hanuere, 1915	Rota 63A, Parihi o Waipa	Ngareko Matiha me etahi atu ki a George Rendell, Junior, me etahi atu.
21	7081	He hoko	10 Pepuere, 1915	Whareraurekau B	Hana Manuwhare ki a John Potts.
22	7090	He hoko	18 Pepuere, 1915	Te Au-o-Waikato Nama 5	Raiha te Kata ki a Pirritt.
23	7104	He hoko	7 Hepetema, 1914	Rota 416, Parihi o Taupiri	Te Inaki me etahi atu ki a Samuel Watt me tetahi atu.
24	7107	He hoko	1 Hune, 1914	Rota 418, Parihi o Taupiri	Repara Maki me etahi atu ki a Samuel Watt me tetahi atu.
25	7108	He hoko	5 Hepetema, 1914	Willis Grant Nama 1	Hera Tairenia me etahi atu ki a John William Ryan.
26	7215	He riihi	.. ..	Maungatautari 4B 3 me 6, Tekiona 4	Hera Taipua me etahi atu ki a Ernest McKinder.
27	7260	He hoko	.. ..	Rota 58B 2, Parihi o Onewhero	Te Koro te Aho ki a Robert Edwin Morrison me Ada Saunders.
28	7270	He hoko	.. ..	Rota 109, Parihi o Waiuku West	Mihi Tirua me tetahi atu ki a Alfred Cobourne.
29	7278	He hoko	25 Pepuere, 1915	Rota 324, Hamilton East	Tawahi Tutua ki a Rawinia Manukau Johnson.
30	7281	He hoko	19 Aperira, 1915	Rota 20, Opuatia Nama 4	Ngakoruku ki a John Andrew Liddle.
31	7282	He hoko	21 Tihema, 1914	Rota 3, Opuatia Nama 11B	Te Remi Hura te Aho me tetahi atu ki a Thomas Francis Muir.
32	7288	Hei aroha	19 Aperira, 1915	Tekiona 4, Poraka VII, Whaingaroa S.D.	Parehuingarua Pereka ki a Taiharuru Pereka.
33	7293	He hoko	21 Aperira, 1915	Te Akau B 12c 2	Winiata Mauriri ki a Constance Jessie Craig.
34	7295	He hoko	6 Mei, 1915	Te Akau B Nama 30D (tetahi wahi)	Reihana te Anau me tetahi atu ki a Frank Gordon Binney me Parry Hugh Sutton.
35	7298	He hoko	15 Tihema, 1914	Kawhia R 2B 1	Mutu Pohepohe me etahi atu ki a Tema Pouchare.
36	7309	He hoko	.. ..	Pukeroa - Mangatiki 4D 2ASA	Te Wharemahihi Hotu ki a Henry Rothary.
37	7310	He hoko	.. ..	Rota 339, Parihi o Pirongia	Motomoto Paraone me tetahi atu ki a Howard Rothery.
38	7313	He hoko	13 Mei, 1915	Te Au-o-Waikato A 1B	Teretere Hoani Tuhakaraina me tetahi atu ki a S. C. Parlour me tetahi atu.
39	7314	He hoko	13 Mei, 1915	Te Au-o-Waikato A 1C	Teni Tuhakaraina me tetahi atu ki a S. C. Parlour me tetahi atu
HE TONO HOU ENEL.					
40	7320	He riihi	.. ..	Maungatautari 4B 3 me 6 Nama 4	Noti Parai me etahi atu ki a Ernest McKinder.
41	7321	He hoko	.. ..	Maungatautari 4B 3 me 6 Nama 3	Mama Keremete me tetahi atu ki a Ernest McKinder.
42	7356	He hoko	23 Tihema, 1914	Waipa Nama 73A	Nehupo Mataiha me etahi atu ki a John Darrow.
43	7455	He hoko	29 Hune, 1915	Tangirau Nama 1	Te Atarua Herongi ki a Henry John Saubrey.
44	7510	He hoko	.. ..	Waipa Rota 40	Pohaere Okeroa ki a Annie Teresa Darrow.
45	7515	He hoko	19 Hune, 1915	Onewhero Nama 18C	Meri Pumipi me etahi atu ki a Hore Karaka.

TONO KIA WHAKATUTURUTIA NGĀ TUKUNGA WHENUA.

Nama.	Nama o te Pukapuka.	Te Ahua o te Tuku.	Te Ra i Hainatia ai.	Te Ingoa o te Whenua.	Nga Ingoa o nga Tangata e whai tikanga ana ki taua whakahaerenga.
46	7587	He hoko	27 Hurae, 1915	Rangitoto A 6B	Reihana Te Reo ki a Alexander Farmer.
47	7590	He hoko	16 Akuhata, 1915	Onewhero 58B Nama 2	Te Kono te Aho ki a Alfred William Webb.
48	7592	He hoko	.. ..	Waipa, Rota 78B	Honana Paora ki a James Donald Burgess.
49	7593	He hoko	1 Hune, 1915	Waipa, Rota 81A	Pahore Hemi Pae me etahi atu ki a Jessie Agnes Bull.
50	7594	He hoko	1 Hune, 1915	Waipa, Rota 80A	Pahore Hemi Pae me etahi atu ki a Jessie Agnes Bull.
51	7595	He hoko	13 Akuhata, 1915	Kohitane Nama 1	Tuwahakaririka te reira ki a Alabii Isaac.
52	7598	He hoko	19 Hune, 1915	Rota 426, Taupiri	Rangikaraihe Paengahuka ki a James Albert Hill.
53	7600	He hoko	15 Aperira, 1915	Rota 348E, Taupiri	Mere Pumipi me etahi atu ki a John Rowland Hill.
54	7601	He hoko	6 Hurae, 1915	Opuatia 5A, Rota 38	Hanareta Hira te Aho ki a Sarah Muir.
55	7602	He hoko	17 Akuhata, 1915	Opuatia 5B 2B	Erueti Taipourutu Matete ki a Edward Francis Muir.
56	7603	He hoko	17 Aperira, 1915	Kakepuku 1H 2B	Te Rata Mahutu me etahi atu ki a Rhoda Edith Jones.
57	7608	He hoko	15 Aperira, 1915	Onewhero, Rota 76B	Mama Hauparua me etahi atu ki a Wiremu Taupo Haupa'ua me etahi atu.
58	7609	He hoko	7 Mei, 1915	Karamu, Rota 32	Poihipi Kukutai me etahi atu ki a Clementine Johnstone.
59	7612	He hoko	.. ..	Te Akau B 12H	Winiata Mauriri ki a Winiata Mauriri me etahi atu.
60	7613	He hoko	10 Akuhata, 1915	Hocotainui North 5A North 2A	Te Ahoaho Potahi ki a Charles O. Phair.
61	7614	He hoko	.. ..	Te Akau B 23B	Mohi Winiata Mauriri me etahi atu ki a C. C. Otway.
62	7616	He hoko	30 Hurae, 1915	Onewhero, Rota 70D	Hanareta Hira te Aho ki a Olive Muir.
63	7517	He riihi	.. ..	Te Au-o-Waikato 2B 2	Teni Tuhakaraina ki a William J. Bellingham.
64	7618	He hoko	15 Hurae, 1915	Rota 106, Tumahere	Hanita Tahatika me etahi atu ki a N. McKendry.
65	7619	He riihi	.. ..	Maungatautari 1A West 1	Pare Kimi ki a Charles Peake.
66	7620	He hoko	.. ..	Okauia 4B Nama 1	Rawiri Kau Hou me etahi atu ki a Korowhiti Tuataka.
67	7630	He hoko	26 Akuhata, 1915	Te Akau A 7A	Kimura Hauruha me etahi atu ki a Hazel M. Kinder.
68	7342	He hoko	.. ..	Makumaku 5A 2A	Taumaha Aperahama me etahi atu ki a H. W. Cooke.
69	7343	He hoko	.. ..	Makumaku 5A 2B	Nane Witika ki a H. W. Cooke.
70	7344	He hoko	.. ..	Makumaku 5A 2C	Tutu Matenga me etahi atu ki a H. W. Cooke.
71	7345	He hoko	.. ..	Kopuraruwai 3B 2A	Kahutaunoa ki a Taumata Aperahama.

HE TONO KIA HUIHUI MAI NGĀ TANGATA I BARO I WAHI XVIII O TE TURE WHENUA MAORI, 1909

Nama.	Nama o te Pukapuka.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Ahua o te Take kua whakaroa hei Whiriwhiringa.
HE TONO ENEI I WHAKANUKUHIA I TERA TUUNGA O TE POARI.			
72	7034	Mangaora Nama 6A	He hoko ki a Tiki Erueti raua ko Whakarongotai Erueti mo nga moni e rite ana ki te wariu a te Kawanatanga.
73	7035	Mangaora Nama 6B	He hoko ki a Tiki Erueti raua ko Whakarongotai Erueti mo nga moni e rite ana ki te wariu a te Kawanatanga.
74	7036	Mangaora Nama 6C	He hoko ki a Tiki Erueti raua ko Whakarongotai Erueti mo nga moni e rite ana ki te wariu a te Kawanatanga.
75	7307	Terengohengohe A	He hoko ki a Mary Ashby mo nga moni £10 i te eka.
76	7308	Ruapckapeka 4B 2	He hoko ki a Edward Brock mo nga moni e £16 16s. i te eka.
HE TONO HOU ENEI.			
77	7570	Opuatia 11B, Tekiona 7	He hoko ki a Thomas Francis Muir mo nga moni wariu a te Kawanatanga, engari kua e hoki iho te utu i te £4 i te eka.
78	7582	Kawhia E Nama 2B	He riihi ki a Haki Amopo mo nga tau e 42 mo nga moni e rite ana ki 5 paiheneti o te wariu a te Kawanatanga mo nga tau e 21, a kia 5 paihereti o te wariu a te Kawanatanga mo nga tau e 21 o muri iho.
79	7605	Maungatautari 4B 7, Tekiona 3	He riihi ki a Kahurangi Eru Kaka mo nga tau e 42 mo nga moni reti e 2s. te eka, mo nga tau e 21, e kia 5 paiheneti o te wariu a te Kawanatanga mo nga tau e 21 o muri iho.
80	7610	Puketotara B	He hoko ki a Alfred William Jones mo nga moni e £2 10s. i te eka.
81	7615	Puketarata Nama 18 Rahui	He hoko ki a Andrew John McGovern mo nga moni e £3 i te eka.
82	7621	Maungatautari 4B 3 me 6 Nama 2	He hoko ki a George Barclay mo nga moni e £2 i te eka.

HE TONO KIA HUIHUI MAI NGA TANGATA I RARO I WAHI XVIII O TE TURE WHENUA MAORI, 1909.

Numa.	Nama o te Pukapuka.	Te Ingoa o te Whenua.	Te Abua o te Take kua whakaarohia hei Whiriwhirianga.
83	7622	Rangitoto-Tuhua 3B 3	.. He rihi ki a F. O. R. Phillips mo nga tau e 42 mo nga moni e 2s. i te eka mo nga tau e 21, e 4s. i te eka mi nga tau e 21 o muri iho.
84	7623	Mangawhero 3B 3	.. He rihi ki a Toa Weunui mo nga tau e 42 mo nga moni e 4s. i te eka mo nga tau e 21, e 8s. i te eka mo nga tau e 21 o muri iho.
85	7624	Otorohanga N 2B	.. He hoko ki a F. O. R. Phillips mo nga moni e £3 10s. i te eka.
86	7625	Moerangi 1B	.. He rihi ki a Tai Rakena mo nga tau e 21, mo nga moni reti e 5 paiheneti o te wariu a te Kawanatanga.
87	7627	Whangamata Nama 4D	.. He hoko ki te Karauna mo nga moni e £3,015.
88	7628	Mata South	.. He hoko ki te Karauna mo nga moni e £3,015.
89	7629	Taharoa A 6D 4	.. He hoko ki a Robert Green mo nga moni o te wariu a te Kawanatanga.

NGA TONO I RARO I WAHI XVIII O TE TURE WHENUA MAORI 1909, KIA WHAKAMANA TE OTINGA O NGA TAKE.

Numa.	Nama o te Pukapuka.	Te Ingoa o te Whenua.	Koia tenei ko te Otinga.
HE TONO HOU ENEI.			
90	5514	Onewhero Nama 99u	.. Ko taua whenua me hoko ki a Mary Muir mo nga moni £1,833.
91	5891	Ouruwhero Rahui	.. Ko taua whenua me hoko ki a Ngapawa Ngaamo mo nga moni e £387.
92	6285	Rangitoto-Tuhua Nama 2B	.. Ko taua whenua me hoko ki a Benjamin James Tuck mo nga moni e £555.
93	6504	Rangitoto A Nama 33	.. Ko taua whenua me rihi ki a Jessie Metcalfe mo nga tau e 42, mo nga moni reti e 2s. i te eka mo nga tau e 21, e 4s. i te eka mo nga tau e 21 o muri iho.
94	6697	Tokanui 1D Nama 2B	.. Ko taua whenua me rihi ki a Kite Paiaka mo nga tau e 42, mo nga moni reti e 3s. 6d. i te eka mo nga tau e 21, e 8s. i te eka mo nga tau e 21 o muri iho.
95	6705	Mangaawakino Nama 3	.. Ko taua whenua me ki a whakahoki ano ki nga tangata Maori no ratou taua whenua.
96	6738	Whakairoiro 5C 2B	.. Ko taua whenua me rihi ki a Hugh Reilly mo nga tau e 42, mo nga moni reti e 4s. i te eka mo nga tau e 21, e 8s. i te eka mo nga tau e 21 o muri iho.
97	6912	Maraetaua 5D 3B	.. Ko taua whenua me hoko ki a Harry Daniel mo nga moni e £3 i te eka.
98	6928	Ohura South A Nama 1B	.. Ko taua whenua me rihi ki a Tutahanga Hinerau mo nga tau e 42, mo nga moni reti e 2s. i te eka mo nga tau e 21, e 4s. i te eka mo nga tau e 21 o muri iho.
99	7030	Manurewa, Rota 30B	.. Ko taua whenua me hoko ki a Thomas Sands mo nga moni £190.
100	7049	Puketarata Nama 1B	.. Ko taua whenua me hoko ki a Frank Danks mo nga moni e £27.
101	7074	Waitakaruru 4C 2	.. Ko taua whenua me hoko ki a Miriama Stuart Finlay mo nga moni e £25.

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga Tangata no ratou a Aotea South 3c Nama 2 i raro i Wahī XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 48.

TENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Waikato-Maniapoto ka whakaatu ka tu he huinga o nga tangata no ratou a Aotea South 3c Nama 2, i runga i te whakahaerenga o Wahī XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, ki Ngaruawahia a te Wenerei, te 22 o nga ra o Hepetema, 1915, a te 4 o nga haora i te awatea, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—
 “Ko taua whenua me rihi ki a Taui Wetere mo nga tau e 21, mo nga moni reti e 6s. i te eka.”
 I tuhia ki Akarana i tenei te 31 o nga ra o Akubata, 1915.

A. G. HOLLAND (HORANA),
 Perehitiini.

Whakaaturanga ka tu he Huinga o nga Tangata no ratou a Waipa, Rota 61b, i raro i Wahī XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909.

REKUREIHANA NAMA 48.

TENEI te Poari Whenua Maori o te Takiwa Whenua Maori o Waikato-Maniapoto ka whakaatu ka tu he huinga o nga tangata no ratou a Waipa, Rota 61b, i runga i te whakahaerenga o Wahī XVIII o te Ture Whenua Maori, 1909, ki Ngaruawahia a te Wenerei, te 22 o nga ra o Hepetema, 1915, a te 4 o nga haora i te awatea, hei whiriwhiri i te motini e whai ake nei:—

Kaliti—B.

“Ko taua whenua me rihi ki a Archie Thomas Young Prior mo nga tau e 42 mo nga moni reti e 3s. i te eka mo nga tau e 21, a kia 5 paiheneti o te wariu a te Kawanatanga mo nga tau e 21 o muri iho.”

I tuhia ki Akarana i tenei te 31 o nga ra o Akubata, 1915.

A. G. HOLLAND (HORANA),
 Perehitiini.

Whakaaturanga i nga Tikanga e uru ai te Maori hei Hoia.

WHAKAMARAMA KI NGA MAORI E HIAHIA ANA KIA URU HEI HOIA

(1.) Te Ritenga o te Whakauru.

ME tono ki te Recruiting Officer, a mana e tuhituhi nga kupu mo roto i te Kaari Rehitatanga e tuku atu ki te Tari mo te Whawhai. Kia tae atu te kupu a te Tari kia haere te tangata e whakauru ana i a ia kia tirohia e te takuta, hei reira ra ano ia whakarere ai i tana mahi i whiwhi oranga ai ia mona.

(2.) Tirohanga e te Takuta.

A tona wa ka tae atu he kaari ki te tangata e whakauru ana hei hoia hei whakaatu ki a ia i te taima me te kainga e tirohia ai ia e te takuta. Ki te paahitia ia ka tukuna atu ia i reira tonu ki te puni hoia (camp).

(3.) Ki te Hikitia te Kainga Noho.

Ki te haere te tangata e whakauru ana hei hoia ki tetahi atu kainga noho ai, me whakaatu mai e ia ki te Tari te ingoa o te kainga. Ki te haere ia ki tetahi atu takiwa me rehitatia ki taua takiwa.

(4.) *Nga Tikanga o te Whaakuru.*

Ki te uru te tangata ka mau tonu ia hei hoia a mutu noa te whawhai a tae noa ki te wa e hoki mai ai ki Niu Tireni tiaatingia ai.

(5.) *Te Oati ki te Kingi.*

Ko ia hoia me oati i te Oati Piri Pono ki te Kingi, a me haina rawa i te pukapuka pera kua oti te whakarite.

(6.) *Etahi Tikanga.*

Ko te pakeke o te tangata hei te rua tekau tau tae atu ki te wha tekau tau.

Ko te teitei o te tangata kua e poto iho i te 5 putu 4 inihi. Ko te taumaha kua e nuku atu i te tekau ma toru toone. Me tangata totika mo te whawhai.

(7.) *Tirohanga e te Takuta.*

Ko te titiro a te takuta he kowhiti i nga tangata maia, tangata ora, e rite ana mo te whawhai, ara i nga mea kaore he mate o te tinana, o nga karu, o nga taringa; kaore he whaturama, kaore he hukiki, a e ora ana nga niho hei ngau-ngau i ana kai.

(8.) *Nga Pu ma nga Kakahu.*

Ma te Kawanatanga o Niu Tireni e whakarite, kaore he utu

(9.) *Ko te Utu mo te Hoia.*

Ko te utu mo nga hoia e uru ana ki te *Expeditionary Force* i te marama tuatahi i te puni (*camp*) ko te utu ano e utua nei ki nga hoia o te *Territorial Force*, ara kia 4s. i te ra mo te paraiwete. Ko tenei moni ka whakaputaina ki ia hoia i ia tekau ra i ia tekau ma rima ra ranei.

Ka pau te marama tuatahi ka whakanukuhia ake te moni kia rite ki te moni e utua ana ki nga hoia o te *Expeditionary Force*, ara kia 5s. i te ra mo te paraiwete. Ka tangohia i roto i tenei moni nga moni e whakaritea e te hoia kia utua ki tetahi atu tangata.

Ina eke ki runga ki te kaupuke hari i nga hoia ki te whawhai, e 2s. tonu te moni mo te ra e whakaputaina, ko te toenga, ara te 3s. i te ra, mehemea kaore ano i whakaritea e te hoia kia utua ki tetahi atu, ka puritia taihoa e whakaputa ki taua hoia, ara kia tiaatingia ra ano ia, kia hoki mai ra ano ranei ki Niu Tireni; ki te mate te hoia ka whakaputaina taua moni ki tona uri tata i runga i ta te ture.

(10.) *Kereeme a nga Whanaunga tata mo tetahi Oranga.*

Ina tae ia hoia ki te puni (*camp*) me haina ia i tetahi pukapuka whakanana i te Tari mo te Whawhai ki te tango i tetahi taha o tana moni kua whakatoca ra, i te hawhe ranei o tana moni, hei oranga, ina tonoa, mo ona whanaunga tata e noho kore oranga ana. "Whamere" tona tikanga ko te wahine, ko nga matua, ko nga tamariki ranei a taua hoia, ko tetahi tangata ranei i whakataua ki a ia, a muri atu ranei whakataua ai ki a ia, tetahi ota-oranga i raro i te Ture mo nga Tangata Rawakore, 1910.

KAUTE O RAKARANA.

WHAKAATURANGA E MEATIA ANA KIA TANGOHIA TETAHI WHENUA HEI RORI MA RUNGA I TETAHI PIHI WHENUA E HUAINA ANA HE WHENUA NO TE Hahi Mihinare, MA RUNGA HOKI I TETAHI WAHI O OPUATIA 11c 4 ME OPUATIA 11c 2, TAKIWA RURI O ONEWHERO.

HE whakaaturanga tenei e meatia ana e te Kaute Kaunihera o Rakarana, i raro i nga tikanga o te Ture mo nga Mahi mo te Katoa, 1908, kia mahia tetahi mahi hei paanga mo te katoa, ara, kia mahia he rori ma runga i tetahi pihi whenua e huaina ana he whenua no te Hahi Mihinare, ma runga hoki i Opuatia 11c 4 me 11c 2, Takiwa Ruri o Onewhero; a, i runga i nga tikanga o taua mahi mo te katoa, e meatia ana kia tangohia nga whenua e mau nei i te Kupu Apiti ki tenei. A he whakaaturanga ano hoki tenei ko te mapi o aua rori me nga whenua e meatia ana kia tangohia, kua whakatakotoria ki te tari o te Kaute Kaunihera o Rakarana, kei Ngaruawahia, hei tirohanga ma te katoa. A he whakaaturanga ano hoki tenei ko nga tangata katoa e paangia ana e te mahinga o taua mahi mo te katoa me te tangohanga o aua whenua, mehemea he take tika a ratou hei whakaha i te mahinga o taua mahi mo te katoa i te tangohanga ranei o aua whenua, me tuku-a-tuhituhi mai aua whakaha i roto i nga ra e wha tekau timata atu i te ra i perhitia tuatahitia ai tenei panui, me tuku mai ki te Kaute Kaunihera o Rakarana, Ngaruawahia.

Kupu Apiti.

Nga Eka o nga Pihi Whenua e Tangohia ana.	Te Ingoa o te Whenua.	Poraka.	Takiwa Ruri.	Kara i ruha i te Mapi.
E. R. P. 0 0 9-9 0 0 5-7	Whenua no te Hahi Mihinare, Parihi o Onewhero	VI	Onewhero	Puruu.
0 0 34 3 3 13-2	Opuatia 11c Nama 4 Opuatia 11c Nama 2 (17556)	VI VI	Onewhero Onewhero	Kakariki. Whero.

Kei roto i te Takiwa Whenua o Akarana. I tuhia ki Ngaruawahia i tenei te 18 o nga ra o Akuhata, kotahi mano e iwa rau tekau ma rima.

I whakapiria te hiiri o te Tiamana me nga Mema o te Kaunihera, me te iwi o te Kaute o Rakarana ki tenei panuitanga, i runga i te ota a te Kaute Kaunihera o Rakarana, i te aroaro o—

CAMPBELL JOHNSTONE,

Tiamana o te Kaute Kaunihera o Rakarana.

WALTER SEAVILL, } Mema.
A. MCKINNON, }

H. MARSLAND, Karaka.

65)